

Udgivet 03.10.2024

Komposteret græs blandet med pil som strøelse til kvæg **Strøelse af komposteret græs blandet med pileflis kan fungere hos kalve i sommerhalvåret. Der kan være udfordringer forbundet med kalvenes klove, men strøelsen ser ud til at sikre et tørt og hygiejnisk leje.**

Af Ann-Sofie K. Andreassen, Heidi Mai-Lis Andersen

Komposteret græs blandet med pileflis, er en af de alternative strøelsestyper, som Innovationscenter for Økologisk Landbrug har afprøvet. Produktet holder sig både tørt, rent og knuges det i hånden, er der ikke noget, som stikker. Det har en mild nærmest jordslået lugt, men det kræver, at man stikker næsen helt ned i produktet for at kunne opfange det. Strøelsen er mørk af udseende, og det vil særligt blive tydeligt, hvis strøelsen bliver brugt i en mørk stald. Men det er udelukkende af kosmetisk betydning. Strøelsen kaldes "biobed" af firmaet, som producerer den, og benyttes i øjeblikket hos hovedparten af danske zoologiske haver.

Foto: Ann-Sofie Krogh Andreassen.

Komposteret græs blandet med pileflis.

Kalvene var rene under hele afprøvningen og der var ingen lugtgener

Strøelsen er afprøvet over en sommerperiode på ca. 4 uger hos kalve i større fællesbåse samt i kalvehytter. Under afprøvningen blev madrassen af det komposterede produkt bygget op kontinuerligt i båse, hvor de

samme kalve gik i perioden. Det resulterede i en madrashøjde, som holdt sig mere eller mindre konstant omkring 16-20 cm målt i de samme 8 punkter afprøvningen igennem.

Hygiejne og lugt var to af opmærksomhedspunkterne under afprøvningen. Både kalvenes krop og ben forblev rene gennem hele perioden. Der var ingen lugtgener at bemærke fra strøelsen. Først sidst i afprøvningsperioden kunne en jordslået lugt fornemmes, når de dybere madrasslag blev gravet op.

Fluer syntes at have en lav forekomst under afprøvningen. Før afprøvningen blev der fundet fluepupper i den almindelige halmdybstrøelse, som kalvene gik i. Men der blev ikke fundet hverken fluepupper eller -larver i kompoststrøelsen under afprøvningen. Der var ligeledes en opfattelse af, at der var færre fluer i luften og på inventar og kalve under afprøvningen. Der eksisterer ikke målinger, som kan underbygge oplevelsen. Men det ser generelt ud til, at fluerne foretrækker andre opholdssteder end der, hvor der strøs med komposteret græs blandet med pileflis.

Strøelsen kan sætte sig i klovspalterne

Under afprøvningen begyndte strøelsen at sætte sig i klovspalterne på kalvene. Strøelsen syntes ikke at falde ud af sig selv igen men snarere at pakke sig i klovspalterne. Det forventes dels at kunne være forbundet med ubehag for kalvene, og dels at være en risiko for brud på- og beskadigelse af vævet i området med infektion til følge, og bør undersøges nærmere.

Foto: Ann-Sofie Krogh Andreassen.

Strøelsen kan sætte sig i klovspalterne.

En mulig løsning på problematikken kunne være at snitte flisen i en større eller mindre størrelse. En mindre størrelse ville måske falde ud af sig selv, hvis det skulle ske at sætte sig i klovspalten. Omvendt ville en større størrelse flis muligvis ikke sætte sig. Disse løsningsforslag er dog ikke efterprøvet.

Forbrug, håndtering og økonomi vil afhænge af forholdene på den enkelte bedrift

Praksisafprøvning i 4 uger er ikke nok til, at vi kan give et retvisende billede af, hvad man som landmand skal forvente af forbrug.

I afprøvningen blev en fællesbås indledningsvist bygget op af tre 1500 liter bigbags indhold af strøelse, herefter blev bunden suppleret med 3-4 skovfulde med minilæsser oven på ca. én gang i ugen eller efter behov. Arealet i båsen, som her blev dækket, var ca. 32 kvadratmeter. Det bemærkes af hensyn til smittebeskyttelse og opretholdelse af god hygiejne, at det som minimum bestræbes at muge og vaske mellem hvert hold kalve.

Forbruget må forventes at variere fra gård til gård, da det afhænger af intervallet mellem hvert hold og managementpraksis, da forbruget er størst ved opstart af en bås.

Strøelsen kan i princippet produceres på egen gård, hvis man har mod på at kaste sig ud i det. Her handler det om at have arealer og faciliteter til at kunne hente og kompostere græs fra sin græsmark. Kompostprocessen tager tid, så det skal man kunne vente på. Ligeledes skal man kunne dyrke, høste og snitte egen pil samt blande pilestykkerne med græskomposten i et passende blandingsforhold.

Foto: Heidi Mai-Lis Andersen

Bigbag med komposteret græs og pileflis.

Firmaet, som producerer strøelsen, er fleksibelt og kan både levere produktet i bigbags, på paller og i poser, sågar i løsvægt, hvis det ønskes. Landmanden, som afprøvningen fandt sted hos, fandt det lettest at håndtere strøelsen i løs vægt. Da kan strøelsen placeres i en bunke, hvorfra der skovles direkte. Bigbags fungerede dog udmærket til opstart af bås, hvor en bigbag køres ind, sprættes op og trækkes ud, mens indholdet falder ud i båsen og derefter fordeles.

Strøhalm kombineret med komposteret strøelse er sandsynligvis en fordel i vinterhalvåret

Strøelsen er afprøvet som det rene produkt og ikke i kombination med andre strøelsestyper. Den komposterede strøelse lægger sig fladt i bunden, og har derfor ikke samme isolerende effekt, eller populært sagt, "putteeffekt" som f.eks. strøhalm har, og som er vigtig for, at kalvene kan holde varmen i vinterhalvåret.

Til gengæld ser strøelsen ud til at have en god egnethed i forhold til hygiejne, lugt, eftergivenhed og evnen til at opretholde et tørt leje. Man kan derfor forestille sig, at ved at benytte sig af en blanding af den komposterede strøelse sammen med f.eks. strøhalm i vinterhalvåret, kan man opnå en god sugeevne i bundlaget, mens toplaget giver mulighed for kalvene at putte sig ned i strøelsen. På den måde vil det også være muligt at spare strøhalm de år, hvor halm er en knap ressource. En sådan kombination vil måske også kunne minimere eller fjerne risikoen for, at den komposterede strøelse pakker sig i kalvenes klove.

Læs mere om alternative strøelseskilder:

- [Elefantgræs som strøelse til kvæg \(icoel.dk\) \(/husdyr/elefantgraes-som-stroeelse-til-kvaeg/\)](#)
- [Havrehalmpiller til strøelse \(icoel.dk\) \(/husdyr/havrehalmpiller-til-stroeelse/\)](#)

For mere information

Ann-Sofie K. Andreassen

Konsulent - på barsel

Kvæg, dyrevelfærd

+45 24 98 10 23

aska@icoel.dk